

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTO-
RÖRELSEN I SVERIGE

UTGIVEN AV GEFLE
ESPERANTOFÖRENING

Officiellt organ för Svenska Esperanto-Förbundet (S. E. F.)

N:o 2.
Februari 1914.

Redaktör:
R. PEHRSSON
Kraftverket, Älvkarleö.

Ansvarig utgivare:
W. WAHLUND
Gävle.

Lösnummer 10 öre.
Årsprenumeration 1:20 kr.
Annonspris 5 öre pr mm.

Esperantos framtids- utsikter.

U. E. A:s välkända organ, tidningen »Esperanto», skickade i slutet av förra året ut en rundfråga till åtskilliga bland de mera bemärkta esperantoledarne i olika länder.

Frågorna, varpå svar begärdes, voro formulerade sålunda:

I. Vari består, enligt er mening, det som i allmänhet kallas Esperantos genombrott eller seger?

II. Vilken anser ni vara bästa vägen att åvägabrinda Esperantos genombrott? (Individuell propaganda, praktisk tillämpning, myndigheternas stöd o. s. v.)

III. Hur betraktar ni Esperantos och regeringarnas ställning till varandra?

IV. Vad är er mening om de olika organisationernas framtid inom vår rörelse?

V. Vad anser ni vara den mest trängande nödvändigheten inom vår rörelse? Vilka äro de viktigaste faktorer som böra undvikas?

VI. Anser ni, att Esperanto har eller får märkbart inflytande på den internationella freden, eller är Esperanto blott och bart ett medel, som i och för sig icke har något särskilt inflytande därpå?

Bland de många svaren ha vi särskilt fäst oss vid vad läroverkslektorn Th. Rousseau i Dijon, Frankrike, yttrar, vilket vi här i översättning meddela:

I. Enligt många mening kommer Esperantos genombrott eller seger att bestå däri, att det antagits i hela världen som hjälpspråk för internationella förbindelser. Jag för min del vet ej, om den dagen någonsin kommer.

Automobilernas genombrott (som av ingen förnekas) består icke däri, att varje människa har en automobil, utan att många människor använda dem till nytta och nöje. På liknande sätt består Esperantos genombrott icke däri, att varje människa kan det, utan det består ju däri, att redan i denna stund talrika omständigheter förekomma, varvid många människor äro säkra om att använda det med åsyftad verkan.

II. Vilka äro de lämpligaste vapnen för att segra på slagfältet? Männe infanteriets, kavalleriets eller artilleriets? Vad skulle vi anse om en fältherre, som ginge till strids endast med infanteri? Eller endast med kavalleri, eller endast med artilleri? Samma som om honom skulle jag anse om den esperantoledning, som arbetade för vår sak endast med individuell propaganda, eller endast med praktisk tillämpning eller endast med att stödja sig på myndigheterna.

Framstående ledares talang består däri, att de ha nog klokhet att bruka den individuella propagandan där den lämpar sig, driva fram den praktiska tillämpningen såsom det nödvändiga underlaget och det verkliga målet för vår sak samt i det lägliga ögonblicket uppfånga myndigheternas bistånd.

III. Beträffande våra förhållanden till regeringsmakten få vi icke glömma, att under det att regeringarna för närvarande ha väsentligen nationella omsorger, är Esperanto framför allt en internationell angelägenhet. Vårt språk lever och vinner framgång endast på den grund, att det är medlet för de personer, som mer eller mindre medvetet ha internationella intressen och sysselsättningar samt äro medborgare icke

blott i sitt eget älskade fädernesland, utan redan också i viss mån medborgare i detta vidsträcktare fädernesland, som dag för dag, trots på vissa orter eller på vissa tider framträdande reaktion, arbetar sig fram, nämligen den civiliserade världen på hela vår jord. De nationella regeringar, hos vilka chauvinistiska inflytelser härska, komma icke att bistå oss; vi få avvakta ett gynnsammare ögonblick för att utverka deras bevägenhet; vi få låta bli att bete oss för bullersamt i dessa länder, vi få åtnöja oss med de stöd på orten eller inom det begränsade området, dem vi trots centralregeringens ogunst kunna finna. I länder, som icke alltför våldsamt löga sig i chauvinismens vågor, skola vi lättare erhålla varaktigt och gagnande bistånd. I varje fall må våra esperantistiska organisationer förbli helt och hållet självständiga gent emot regeringarna. Nationella myndigheter kunna icke för sig infånga Esperanto eller fjättra detsamma, men om vi alltför mycket förtro oss åt dem, kunde de lätteligen under vissa omständigheter lamslå våra styrelser, upplösa våra esperantistiska institutioner och sällskap och dymedelst för ganska lång tid framåt, om icke för alltid, hämma vår rörelse.

IV. På sista tiden har organisationen av hela vår sak på ett synnerligen glädjande sätt erhållit stöd: lokalföreningar ha sammanslutit sig till samorganisationer och förbund, dessa i sin ordning till nationalföreningar, nationalföreningarna ha anknutit förtroeligare och mera regelbundna förbindelser med U. E. A. Häri ligger helt visst utkastet till vår slutliga världsorganisation.

Jag hoppas, att framtiden skall bringa oss i främsta rummet för-
enklingar. Exempelvis: ett effekti-
vare samarbete mellan U. E. A:s lo-
kalföreningar och dess ombud, så
att de samideaner, som önska vara
medlemmar i lokalföreningen, i di-
striktorganisationen eller förbun-
det, i nationalföreningen och i U. E.
A., må kunna betala det hela i en
endå avgift med ett enda besvär;
att det kommer att finnas bara en
officiell esperantotidning och bara
en årsbok för varje förbund, bara
en för varje nationalförening, bara
en för de universella esperantoange-
lägenheterna; att våra kongresser
bli icke blott esperantoska fester
och uppvisningar, utan även en stor
internationell arbetshärd, där alla
ämnen av intresse att föra världs-
kulturen framåt studeras; att perma-
nenta kongresskommittén, språk-
nämnden och akademien mer och
mer komma att betraktas såsom ar-
betande för de redan befintliga or-
ganisationernas bästa och gagn,
nämligen för nationalföreningar-
nas; och att dessa organisationer
å sin sida, utan att behöva något
nytt representantskap eller någon
liknande nybildning, skola åtaga sig
samlandet av de nödiga pengarna
för dessa institutioners normala
funktion.

V. Enligt min mening är den
mest trängande nödvändigheten all-
deles icke att finna på något sensa-
tionellt, genialiskt uttänkt medel för
att påskynda Esperantos utbredan-
de. Den mest trängande nödvändig-
heten är att metodiskt, förtröstans-
fullt och under sansad entusiasm
fullfölja vårt första arbete, och här-
vid helt enkelt men med reda och
sänklång bruka de utvägar och de
institutioner, dem vi hittills skapat.
Bort med fantasterna, bort med för-
eningar som existera endast på pap-
peret, organisationer, som ha tvivel-
aktigt förvaltning, oklar budget, så
där på en slump valda ledare; bort
med tidningar, som leva endast på
ett konstlat behov eller — mera säll-
lan men till än större fara — på
struntkritik och polemik. Men låtom
oss energiskt understödja varje all-
varlig institution, som verksamt och
regelbundet fyller sin uppgift.

Vad farorna beträffar, anser jag
att ingen är synnerligen betydande
i närvarande stund. De som äro
mest att frukta äro, som alltid, trät-
ter inom våra led, misstänksamhet,
avundsjuka, härsklystnad och per-
sonlig äregirighet. Men allt tyder
på, att esperantovärlden numera

helt tagit sitt förnuft till fånga ef-
ter de yttre och inre kriser, som un-
der de senare åren segerrikt uthär-
dats. Den stora massan av våra
samideaner är fast beslutet att för-
bli vid sinneslugn och fullaste
förtröstan även vid de till synes
mest brydsamma tillfällen. Espe-
rantismen har nått sin mognad; den
har icke längre att frukta detsamma
som i barndomen, är ej heller
hemfallen åt ungdomens utopiska
hänförelseutbrott; men den har den
sani och självtillit, vari myndighets-
ålderns styrka består.

VI. Huruvida Esperanto kom-
mer att få något märkbart inflytan-
de på den internationella freden,
det beror inte på Esperanto i och
för sig, utan på esperantisterna. De
ganska många personer, som mer
eller mindre väl kunna Esperanto
— säkerligen minst en million —
men icke använda det för interna-
tionella ändamål, veta ingenting om
vår rörelse, läsa icke våra böcker
och våra tidningar, deltaga icke i
vårt föreningsliv eller i våra kon-
gresser, ha intet inflytande i vär-
lden såsom esperantister. Angående
de övriga — några tiotusental — på-
står jag utan tvekan, att flertalet
av dem ha hägen öppen för filan-
tropiska idéer, för hänförelse, för
ädra syften och tankar, och i allmän-
het sky den nationella chauvinis-
mens olikartade yttringar i mycket
högre grad än andra människor,
och jag förkunnar på det upprikti-
gaste, att om jag icke vore så fullt
och fast övertygad, in i botten av
min själ, genom mitt redan tioåriga
deltagande i esperantorörelsen, att
våra samideaner, nästan utan un-
dantag, dagligdags samarbeta för
att bringa mera fred människorna
emellan, skulle jag genast, som vår
mästare så energiskt uttryckte sig
på Gèneve-kongressen, slita dän den
gröna stjärnan från mitt bröst.

(Övers. av. P. N—n.)

Varje medlem

av Svenska Esperantoförbundet er-
håller *La Espero* gratis. Avgiften,
2:— kr., insändes till kassör J.
Helsing, Gävle.

Vår tid och världs- språksfrågan.

I.

Inledning.

Den babyloniska förbistringen
uppfattas av de flesta människor
icke blott såsom ett den mänskliga
tillvarons normala tillstånd utan
som något, som man måste hålla till
godo med i det oändliga, huru stora
de därav uppkommande olägenhe-
terna än äro. På andra områden än
i fråga om språk nöja vi oss emel-
lertid icke med detta hjälplösa till-
stånd, när det gäller att övervinna
naturliga svårigheter. Vi spränga
tunnlar genom bergen, slå broar
över floderna, lägga telegrafkablar
tvärs genom haven, och, ehuru ber-
gen äro lika höga, floderna lika bre-
da och haven lika djupa som förut,
äro de ej längre några hinder för
mänsklig samfärdsel.

Samma grundsatsar kunna för-
verkligas i fråga om språk. Vi be-
höva ej drömma om att bannlysa
mänsklighetens alla tungomål, vil-
ket skulle vara omöjligt, men vi
kunna övervinna hindren, genom
att i någon form antaga ett språk
för internationellt bruk. Detta kan
kanske i första ögonblicket synas
vara en vanskelig sak att realisera
och tar man endast de nationella
språken i betraktande, så är en så-
dan åsikt berättigad. Men det exis-
terar redan ett neutralt språk, ett
hjälpspråk, som med glänsande
framgång bestått den praktiska an-
vändningens strängaste prov, och
som ligger redo att tagas i vår
tjänst.

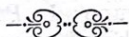
Den allmänna överenskommelsen
angående dess antagande av alla
civiliserade folk har för övrigt för-
beretts och gjort jämförlevis lätt
därigenom, att det redan användes
av ett stort och raskt växande antal
människor över hela världen.

Detta språk är Esperanto. Många
missuppfattningar äro i omlopp i
fråga om Esperanto, och en av dem
är, att hur önskvärt språket än är,
har det ej förmått fästa vid sig nå-
gon allvarigare uppmärksamhet,
utan praktiskt taget upphört att ex-
istera. Ingenting kan väl vara mer
avlägset från sanningen. Den som
är intresserad av frågan, bör sätta
sig in i den nutida Esperantorörel-
sen och på så sätt i första hand lä-
ra av dess framgångar.

Esperanto kallas ofta för ett konstgjort språk, men det är i stort sett mer ett med konst ordnat språk än ett konstgjort. Dess stora flertal av stamord är nämligen hämtat från de nu levande språken och i några fall direkt från latinet och grekiskan, så att de äro ej mer konstgjorda än de tusentals ord i svenskan, som genom litteraturen och vetenskapen tillförts vårt språk och ännu tillföres. Detta Esperantos internationella ursprung är ett berättigande av dess syfte att bli världens hjälpspråk, ty där de förnämsta nationerna gå före, följa de andra, och i Esperanto ha de ledande nationerna kvintessensen, kärnan, så att säga, av sina språk, i en ny och tilldragande form, för dess allmänna användning.

Det kan icke nog tydligt framhållas, att Esperantorörelsen är framför allt praktisk med den internationella samfärdselns omedelbara förenkling på språkets område till mål, alldeles som det redan förut förenklats i fråga om musik, sjösigenaering, matematik och vetenskaplig klassificering med deras internationella tecken och termer.

Det finns inte den minsta strävan att öva något inflytande på de nationella språken eller känslorna, eller på någon persons privata åsikter. Ingen som önskar se ett större och mera effektivt samarbete i moderna kultursträvanden eller förenklade förbindelser mellan personer av olika nationalitet, behöver tveka att lära sig och begagna sig av det nya hjälpspråket.

Sveda kroniko.

Gävle. — La 25-an de januaro la Klubo Esperantista de Gävle festis sian jarkunvenon en la festaj ĉambroj de Hotelo Fenix, agrablan sukcesan feston. Muziko, deklamoj kaj kantoj — tio lasta en Esperanto de s-roj Örn kaj Hellström — alternis kaj la danco daŭris ĝis longe post la noktmezo.

La klubo en antaŭa kunsido akceptis novan regularon (represita aliloke). El ili sekvas, ke ĉiuj membroj de la klubo ankaŭ estas membroj de Sveda Esp. Federacio.

La novelektita estraro konsistas el:

S-ro J. Helsing, prezidanto,
 » F. A. Olsson, vica prez.
 » W. Wahlund, kasisto,
 » E. Adamsson, 1-a sekretario,
 F-ino H. Persson, 2-a »
 S-ro A. K. Örn, bibliotekisto,
 D-ro E. Beckman, konsilanta membro.

Antaŭ kelka tempo s-ro Helsing aranĝis ekspozicion de la korespond aĵoj de la partoprenantoj en lia kurso en la popollernejo. La kolekto, konsistante plejparte el poŝtkartoj de preskaŭ ĉiuj landoj sur la tero, estis tre bone aranĝita en la montra fenestro de la ĉefa biografo de nia urbo kaj vekis viglan intereson ĉe ĉiuj la multnombraj preterpasantoj. Ankaŭ la gazetoj favore priparolis ĝin.

Malmö. — Klubo Esperantista de Malmö refondita! Tio okazis la 26-an de januaro per sukcesa, brila propaganda kunveno en la granda festsalono de la Odd Fellow-logio, kiu ĝis lasta loko estis plena de ekstreme interesata publiko. Speciale invitita estis reprezentantoj de la popollernejoj, por la poŝto, fervojo, dogano, por kuracistoj, policanoj k. t. p.

S-ro Backman el Helsingborg faris impresan propagandan paroladon. Grandan intereson vekis ankaŭ lia grandioza ekspozicio de ĉiaj esperantajoj.

La esperantistoj de la urbo intencas speciale prepari sin por la Balta ekspozicio, kiam oni ja povas atendi diversajn eksterlandajn samideanojn. Ili ankaŭ esperas tie okazigi la svedan »Esperantotagon» 1914, samtempe kun la granda Balta ekspozicio.

Ne malpli ol tri kursoj en Esperanto komencis aŭ komencos: unu ĝenerala, publika, unu por bontemplanoj kaj unu por knabinoj en la plej alta klaso de la popollernejo. Kiel oni vidas, la Malmö-anoj kun freŝa entuziasmo kaj energio komencis la laboron, en ĝusta tempo por la Balta. Plej korajn gratulojn al la iniciatintoj!

Norrköping. — Unu el la du esperantaj kluboj en Norrköping, kiuj fondiĝis en la lasta jaro dank' alla energia laboro de s-ro Leander Tell, »La Esperanta Stelo II» havis la 11-an de januaro sian jarkunvenon kaj kune kun tio grandiozan propagandan feston.

La festo estis malfermata de s-ro Tell, kiu en vigla parolado salutis la gastojn, atentigante pri la granda signifo de Esperanto kaj elparolante la deziron, ke Norrköping

baldaŭ okupu la lokon, kiun Gävle ĝis nun havis kiel la »ĉefurbo» de la sveda Esperantomovado. Post nia himno, kantita de unu el la membroj de la klubo, fr-ino Vera Larsson, alia esperantistino legis prologon, speciale verkitan de s-ro Tell. El la riĉa programo ni i. a. citu paroladon de direktoro Gust. Liljegren pri la disvastiĝo de Esperanto, kaj pri d-ro Zamenhof de s-ro Tell, kiun paroladon li unue faris en Esperanto kaj poste tradukis al la sveda lingvo. Intertempe muziko kaj kanto alternis kaj la sukcesa festo finiĝis per la sveda popolkanto, »malnova, libera kaj alta Sveduj», kantita de ĉiuj partoprenantoj kune.

Ĉiuj gazetoj de la urbo favore raportis pri la festo, en tutkolonaj artikoloj pritraktante la kreskantan intereson por Esperanto.

La nuna estraro de »La Esperanta Stelo» estas:

S-ro Leander Tell, prez.
 » Nils Paulsson, vica prez.
 » Erik Andersson, sekr.
 » Nils Lundblad, vica sekr.

F-ino Agda Ullgren, kasistino.

Pri la klubaj laboroj s-ro Tell skribas inter alie: »La klubo kunvenas ĉe mi ĉiudimanche kaj eventuale alitage. Tiuj kunvenoj estas ĉiam ĝojigantaj kaj interesaj. Ni laboras por la estonteco! Ĉiuj la membroj korespondas kun eksterlandaj esperantistoj. Oni povas iam kiel instruisto esti gajkolereta, kiam ekzemple unu el la membroj petas ricevi adresojn de esperantistoj inter la loĝantoj sur Marto — la planedo! Mi do ne estas pli ol homo! Se mi povas mi volas mian lernanton helpi! Sed oni ne povas scii tute certe, ĉu Esperanto estas veninta inter la loĝantoj de Marto! Tiuj estaĵoj povas ja havi vidilojn kaj aŭdilojn, per kiuj ili sciiĝas pri ĉio, kio okazas sur la tero! Nenio estas neeble! Ho, kion vi povas pensi pri mi, se mi parolas tiel? —

Mi volas skribi pli alifoje kaj estas nun respektplene via
 Leander Tell».

Samideanoj!
 Abonu »La Espero»!

Afrika. — En ny förening, »Esperanto», bildades den 14 dec. i *Alexandria* (Egypten). Kurser i Esperanto ha öppnats. — Föreningen »Madejra Verda Stelo» i *Funchal*, Madeira, firade nyligen årsdagen av sitt bildande med en talrikt besökt fest.

Amerika. — Vid det stora »Förbundets för kristlig strävan» årsmöte i *Beatrice*, Nebraska, hölls flera föredrag om eller på Esp. och en esperantisk gudstjänst med predikan på Esp. förrättades av pastor Chas. P. Lang. — I *Topeka* har en kurs öppnats i K. F. U. M.; 12 delt. — Pennsylvanska Esperantoförbundet höll i slutet av förra året sitt årsmöte i *Pittsburg*. Sekreteraren konstaterade, att intresset för Esp. i staten är i ständigt stigande. Så förtjänar t. ex. att nämnas, att universitetet i *Pittsburg* upptagit Esp. på sitt schema. Samtidigt med årsmötet anordnades av Esperantoavdelningen av *Pittsburgs* akademi för vetenskap och konst ett esperantiskt fredsmöte i Carnegie-institutets föreläsningssal. D:r S. Mc Cormick, universitetets föreståndare, talade över ämnet »behovet av ett internationellt språk som ett medel till fredens befrämjande» och mr. Langdon Davies talade över »språkolikheten såsom ett problem för fredsvännerna.» Miss Marie Sylva Derdeyn sjöng arian ur »Drottningen av Saba», särskilt arrangerad på Esp. för detta tillfälle. D:r J. A. Brashear, en berömd amerikansk astronom, höll ett föredrag över »behovet av enhet mellan olika interkommunikationssystem», varjämte förekom föredrag om 9:de Esperanto-världskongressen i Bern. Mötet tillfönde akademiens Esperantoavdelning flere nya medlemmar och den har nu över 100 medlemmar. Den anordnar f. n. även flera kurser i Esp. — »Internationella klubben» i *Washington*, en avdelning av Nordamerikas Esperantoförbund, höll nyligen sitt årsmöte i stadens handelskammare. Föredrag hölls om Esperantos stora nytta för alla internationella föreningar och i synnerhet vid internationella vetenskapliga kongresser, om Esperantos betydelse för studiet av modersmålet och främmande språk, samt på

Esp. om telegrafering. — I *St. Louis* har på initiativ av pastor M. Mojado Esperanto införts i ett av stadens läroverk, där pastor M. dagligen undervisar två klasser i Esp., en för spansktalande och en för engelsktalande elever. Därjämte leder han en kurs i stadsbiblioteket med ett 30-tal deltagare. I *Delphos* pågår en kurs för skollärare. — Vid ett av Esperantoföreningarna i Boston anordnat propagandamöte berättade bl. a. miss Merriam om sina intressanta och glädjande erfarenheter från en nyligen med hjälp av Esp. och Världs-Esperantoförbundets årsbok företagen resa till Europa. — En kurs med 74 deltagare har öppnats i *Montevideo* (Uruguay).

Belgien. — Esperantoföreningen i *Brügge* har påbörjat en kurs med 25 deltagare.

Finland. — Vid de blindas allmänna årsmöte, som ägt rum i Tammerfors, uttalades önskvärldheten av Esperantos spridande bland de blindas, bl. a. genom införandet av Esp. såsom läroämne i blindinstitutet.

Frankrike. — En storartad propagandafest hölls den 14 dec. av föreningen i *Fresnes*; omkr. 600 besökande. Kurs kommer att anordnas. — Handelskammaren i *Saint-Dizier* har uttryckt sitt gillande av den allmänna propagandan för Esperantos spridande och har skänkt 50 fr. till hjälp härför. — En Esperantoförening för ungdom har bildats i *Portiers*. Ordförande är vinnaren av första priset, 2,000 fr., i den stora Michelinpristävlingen i Esperanto. Nya kurser ha bl. a. öppnats i *Amnecy*, i *Chateau-Thierry*: två kurser i därvarande Esperantoförening samt en i läroverket och en speciellt för lärarinnor, i *Draguignan*, i Marseille, där två kurser pågå redan förut, en ny för stenografer, samt i Toulouse utom de av föreningen anordnade en i högskolan och en för arbetare.

Holland. — Till högtidlighållande av d:r Zamenhofs födelsedag, avhöll *Haags* Esperantoföreningar ett gemensamt festsammanträde, besökt av bortåt 500 personer. — En esperantisk nykterhetsförening har bildats i *Amsterdam*. — Den 5 januari höll i Groenlo en tysk esperantist, s-no Hölscher från Aachen, ett av 200 ljusbilder belyst föredrag om en resa genom Italien och Schweiz, som han jämte sin fru nyligen gjort.

Italien. — Nya föreningar ha bildats i *Cortemaggiore* och *Fiorenzuola d'Arda*. Utom kurser på båda

dessa platser märkas två kurser med 77 deltagare vid Kungl. tekn. skolan i *Milano*, en med 30 deltagare, i *Verona* och en i *S. Areangelo*, där även en förening bildats.

Portugal. — Den viktigaste händelsen för den portugisiska Esperantorörelsen är bildandet av »Portugisiska Esperantoförbundet» (Portugala Esp. Asocio), varav man väntar sig nytt liv i rörelsen i Portugal. Dess officiella organ är »Portugala Revuo». Den 15 december hölls i *Lissabon* ett festligt sammanträde för firandet av d:r Zamenhofs födelsedag samt överlämnande av premier till deltagarna i den nyss avslutade kursen. I jan. öppnas två kurser.

Ryssland. — Esperantoföreningen i *Astrakan* avhöll i november i stadens auditorium, som gratis upplåtits för ändamålet, en storartad fest, bestående av konsert med deklamation och sång, inför en publik uppgående till ungefär 1,200 personer. En liten Esperanto-utställning var även anordnad i samband med festen. Som en följd av den lyckade festen har kurs i Esp. öppnats i handelskolan, under handelsministeriets överinseende. — I *Moskva* ha handelsresandena bildat en egen klubb och i *Petersburg* har bildats en studenternas Esperantoförening, den tionde i ordningen! — Nya kurser ha börjat i *Charkov*: två kurser, i *Kovno*, med 60 deltagare, i *Petersburg* med 10 deltagare från universitetet, i *Rakov* med 10 lärjungar ur folkskolan. — En konsertafton med bal anordnades i slutet av förra året av Teknologiska Institutets Esperantogrupp i Petersburg, besökt av omkr. 400 personer.

Schweiz. — En välbesökt fest höll den 19 dec. Genève's Esperantoförening, högtidlighållande d:r Zamenhofs födelsedag. — I ett föredrag i *Basel* över ämnet »världsspråket i teorien och praktiken», förklarade en f. d. idist, hr E. Venk, orsakerna, varför han övergått till Esperanto. En ny Esperantoförening för arbetare har bildats i Basel. — Till den berömda schweiziske flygaren *Bider* har U. E. A. till minne av hans flygning vid nionde Esperantovärldskongressen överlämnat en hedersgåva, bestående av en guldmedaljong med d:r Zamenhofs porträtt.

Spanien. — Den 21 dec. anordnades av föreningen »Fajro» i Barcelona och »Esp. Burgono» i Rubi en utflykt till Rubi, där en stor propagandafest hölls i stadshuset, be-

sökt av 300 personer. Nya föreningar ha bildats i *Barcelona*, nämligen »*Esperanta Fajro*» och »*Minerva*», båda ha börjat kurser i Esp. Dessutom ha två kurser öppnats i *Palma*, tre i *Sabadell* och två i *San Felin de Guixol*.

Tyskland. — En av *Münchens* förnämsta köpmansföreningar har upptagit Esp. bland sina språkkurser. — Den 16 dec. ägde ett propagandaföredrag rum i »*Stenografen-Verein Stolze-Schery*» i *Frankfurt a. M.* — I ungdomsföreningen »*Vortrupp*» i *Leipzig* talade nyligen friherre von Eckstein om en av honom med hjälp av Esp. företagen resa till Spanien. — Rehn-Vestfaliska Esperantoförbundet höll nyligen sitt årsmöte, besökt av omkring 200 deltagare. En esperantisk teaterturné i propagandasyfte förberedes. — Ett föredrag om Paris — platsen för årets Esperantovärldskongress —, belyst av talrika skiopiktobilider, hölls i december i *Dresden* och väckte livligt intresse. Det nyinrättade »*Esperantohemmet*» i *Dresden* besöktes under november av ej mindre än 439 personer. — D:r Zamenhofs födelsedag firades med fester i *Frankfurt a. M.*, *Chemnitz*, *Dresden*, *Danzig*, *Striesen*, *Görlitz*, *Königsberg* o. s. v. — En »konstnärernas Esperantogrupp» har bildats i *München*; dessutom nya föreningar i *Günnigfeld*, *Burgebrach*, *Kronach*, *Mannheim*, *Völklingen*, *Bochum*, *Canorstatt*, *Linden a. Ruhr* o. *Waldsassen*. Bland de många nybörjade kurserna märkas en i *Bamberg* för posttjänstemän, 26 deltagare, en i *Bochum*, till vilken över 100 deltagare anmält sig, en i *Leipzig* för polismän och en för tjänstemännen vid bokhantverksmuseet, två i *Mannheim*, däribland en för godtemplare, en i *Stralsund* för lärare, 30 deltagare, och en i handelsföreningen »*Unitas*» i *Velpert*.

Österrike. — I januari öppnades i borgareskolan i *Lostice* en kurs i Esp. med 45 deltagare och styrelsen för den tyska »*Franz Josefs Handelsakademien*» i *Pilzen* har beslutat om anordnandet av en kurs i Esp. — En lärarnes Esperantoförening har bildats i *Wien*.

Ungern. — Ungerska arbetarnes Esperantoförbund, som bildades förra året och nu har omkring 200 medlemmar, anordnar f. n. i *Budapest* ett 10-tal kurser med omkring 500 deltagare.

Bildo de la festo esperantista en Norrköping.
Kelkaj el la plej fervoraj membroj de »*Esperanta Stelo*».

PROLOG

vid »*La Esperanta Stelos*» årsfest den 11 jan. 1914.

Hör du, du lyhörde, hör du i fjärran
Framtidens väldiga folkvandring
tramp?
Ser du den gryning, bebådad av
Herran,
Sakta sig breda på världsscenens
ramp?

Mäktiga röster du hör så i bruset,
Enade röster, som stiga mot skyn.
Ser du väl även, hur himmelska lju-
set
Bjuder dig tusende siares syn?

Se, huru marschen sig ringlar om
jorden!
Hand uti hand synas människorna
gå.
Dagen, som väntats från Babel, är
vorden. —
Inga av rasskillnadsmurarna stå.

Alla förenade — intet dem skilja,
Språkhindren fallit för hoppandes
dåd. —
Då, Esperanto, kärlekens vilja
Gjort själva helvetets undergång
bråd.

Tack för Ditt verk, vår vördade
Estro!
Tack för allt gott, Du skänkt män-
niskornas släkt!
Tack för Ditt storverk, pacbalales-
tro,
Du, som de sovande krafterna väckt!

Tider skall komma, förändras skall
värden,
Mycket skall falla — och litet stå
kvar —
Skönare dock skall hon lysa för
världen,
Stjärnan, Du gav oss, strålande klar.

Leander Tell.

Under det gröna standaret.

En propagandapjäs i en akt.

av Joseph H. Noble.

(Ur »Amerika Esperantisto».)

Plats: Ombord på »Finland», mitt på Atlanten.

Tid: 9 augusti 1913.

Personer: Lee, kapten på »Finland». William Bell, esperantist. D:r Victor de Vito, skeppsläkare på italienska kryssaren »Pluto». Adams, förste styrman på »Finland». Schmidt, passagerare, tysk. Fröken Green, passagerare, sjösjuk.

(*Kapten Lee kommer upp på däck.*)

Kapt. Lee: — Det var tur, att vi fingo syn på den där italienska kryssaren. Här äro vi mitt på Atlanten, med vår skeppsdoktor lig-gande sjuk i sin kajuta och inte en läkare bland passagerarna!

(*William Bell kommer fram till sällskapet.*)

Kapt. Lee: — De sända oss läka-ren på den italienska kryssaren. Jag hoppas, att det inte är någon smittosam sjukdom. Det skulle tvinga oss att lägga oss i karantän.

Bell: — Jag hoppas detsamma, kapten, för jag måste vara i Bern, i Schweiz, den tjugufjärde, då nion-de internationella Esperantokongressen öppnas.

Kapt. Lee: — Ja, jag minns. Ni talade med mig om Esperantokongressen, men jag tror jag kan över-trumfa ert Esperanto. Ni ser den italienska kryssaren där borta? Fastän jag inte förstår italienska och kaptenen på kryssaren inte för-står engelska, ha vi pratat med var-andra medelst de där flaggorna och den internationella koden. På ett avstånd av tio mil bad jag honom sända mig en läkare, och där ser ni honom komma i båten där!

Bell: — Det bevisar, att det är en stor fördel att kunna meddela sig med utläningar. Flaggorna kun-na nog vara bra här på Atlanten, men vi landkrabbor kunna inte bä-ra med oss en koffert full med flaggor och en code-bok vart vi gå. Skulle det inte se trevligt ut att se mig stå i ett gathörn i Paris med ett fång flaggor i händerna och fråga en människa om vägen till idrottsplanen?

(*D:r de Vito och styrman Adams komma fram.*)

Kapt. Lee: — Här kommer han. Det var roligt, att ni kom, doktor! Vår läkare är illa sjuk och vi vet inte vad det är för fel med honom eller vad vi ska ta oss till med ho-nom.

Styrman Adams: — Han förstår inte engelska, kapten.

Kapt. Lee: — Ah, naturligtvis in-te. (Till styrmannen). Visa honom till doktors hytt. (Styrman Adams och d:r de Vito gå.)

Bell: — Varför försökte ni inte edra flaggor med honom? Flaggor-na äro »all right» på tio mils av-stånd, men när ni är närmare en utläning, behöver ni Esperanto! Hade ni och vår vän italienaren an-vänt en vecka var att studera det internationella språket, så skulle ni nu kunna prata med varandra. Men antag att han använt fem år till att lära engelska. Då skulle han nu bara kunna tala en bruten engelska, liksom en italiensk gatmånglare. Antag att ni använt fem år att stu-dera italienska. Säkerligen hade ni i så fall fått syn på ett spanskt el-ler ryskt fartyg i stället för den där italienska kryssaren. Ni kan inte lära er alla språk. Livet är för kort. Enda vägen ut ur svårigheten är att alla, som fått skolundervisning, av alla nationaliteter lära sig jämte sitt eget modersmål, ett gemensamt internationellt språk. Låt var och en använda sitt modersmål, då han talar med en landsman, men låt var och en vara redo att med utläningar kunna meddela sig på ett språk som förstås av alla.

Kapt. Lee: — Vad hindrar, att al-la lära sig engelska?

Bell: — De komma aldrig att göra det!

(*Schmidt kommer upp.*)

Schmidt (på en mycket rådbråkad engelska): — Kapten Lee, varför stampar båten så? Är det något fel med maskinerna?

Kapt. Lee: — Nej, vi ha stoppat för att ta ombord en läkare från den italienska kryssaren.

Bell: — Ni önskar väl inte till-bringa sommaren här mitt på At-lanten, eller hur, Mr. Schmidt?

Schmidt: — Nej, det har ni rätt i! Var är den där italienska båten? (Bell pekar.) Ah, där ha vi den! (Avlägsnar sig.)

Bell: — Engelskan som ett inter-nationellt språk, när de tala det så där, efter att ha vistats i Amerika

fem år? Fransmannen har ett an-nat sätt att rådbråka språket och spanjorerna ännu ett annat. Till och med engelsmännen uttala det olika. Jag är rädd för att man al-drig skulle förstå varandra riktigt. Engelskan är för svår. Italienskan är det lättaste levande språket att lära, men även om alla nationer komme överens om att använda ita-lienskan som ett internationellt språk, skulle endast ett fåtal per-soner vilja göra den oerhörda upp-offring av tid, som fordras att lära det.

Kapt. Lee: — Hur skulle det vara med latin? När vår italienske vän fått reda på vad det är för fel med sjuklingen, skriver han ut ett re-cept på latin. Och skeppsapoteka-ren förstår vad som står i receptet. Det skulle när allt kommer omkring förstås i vilket apotek som helst jor-den runt. Det undervisas i latin i alla högskolor och läroverk i alla land. Latin är ett *verkligt* språk, inte upphittat.

Bell: — Ni kan också tillägga, att latin är ett dött språk, så kallat, ty, som Mark Twain försäkrade oss, endast de döda ha tid att lära sig det. Har ni någonsin studerat det?

Kapt. Lee: — Ja, i sex år unge-fär.

(*Miss Green kommer fram till dem.*)

Miss Green: — Aek, kapten, kan ni inte få den italienska doktorn att ge mig någonting? Jag mötte ho-nom där nere i trappan och talade om för honom hur sjösjuk jag var och han kunde inte förstå ett ord av vad jag sa.

Kapt. Lee: — Jag beklagar, frö-ken, men han kan inte förstå mig heller.

Miss Green: — Jag önskar jag hade stannat hemma. Varför lära sig inte dessa utläningar engelska? Bara jag kom i land igen... (Går.)

Bell: — Ni skulle ju kunna ta och försöka ert latin på den italienska doktorn.

Kapt. Lee: — Åh, jag har inte fortsatt med det!

Bell: — Och om ni hade det, så skulle ni inte kunna tala med ho-nom om nutida saker. Det finns inte något latinskt ord för järnväg, emedan det inte fanns några järn-vägar i det gamla Rom. Och det är tusentals moderna begrepp, som in-te kunna uttryckas på latin. Om ni skulle vilja tillämpa latin på nu-tida förhållanden, så fick ni uppfin-na tusentals nya ord. Ni kunde li-

ka gärna ta och skriva om hela ord-boken och göra den lättare för nu-tida minnen att komma ihåg. Dessutom ha vi också den latinska språkläran, som fordrar bortåt en mansålder att behärska, under det Esperantos språklära är regelbun-den, och består endast av några få enkla regler utan undantag. Dess 16 regler kunna läras på några tim-mar.

Kapt. Lee: — Bara 16 regler?

Bell: — Och inga undantag. Här är en liten nyckel till språket (ger kaptenen en s. k. Esperantonyckel). Den innehåller hela språkläran och en ordlista på omkr. 2,000 ord, alldeles tillräcklig för vardagliga behov eller korrespondens. Naturligtvis är en fullständig ordbok bra mycket större. Dessa nycklar äro tryck-ta på ett 30-tal olika språk och kos-ta bara 5 öre styck. Jag kan skriva ett brev på Esperanto och bifoga en nyckel, till en person, som inte kän-ner till språket, och han skall kun-na läsa mitt brev.

Kapt. Lee: — Hur lång tid tar det att lära sig detta språk.

Bell: — Leo Tolstoy sade, att han var i stånd att läsa språket efter två timmars studium, men de flesta av oss lära sig det naturligtvis inte så fort. Sedan jag hade studerat det i två veckor, började jag emel-lertid byta vykort med utländska esperantister. Här äro några kort, som jag fick från olika land: Ryss-land, Schweiz, Chile, Turkiet, Spa-nien...

Kapten Lee (avbryter honom): — Läs ett av dem. Jag skulle vilja höra, hur det låter.

Bell: — Det här är från en ung man i Italien, som just avlagt exa-men vid en medicinsk högskola. Han skriver:

»Kara amiko!

Bonvolu pardoni mian prokraston.

Pro miaj ekzamenoj mi estis tre okupata. Mi esperas ĉeesti la naŭan kongreson de Esperanto en Bern. Tie mi ĝoje renkontos vin.

Kore via *Victor de Vito.*»

(»D:r de Vito kommer fram.)

D:r de Vito: — Mia nomo! Mia poŝtkarto! Ho, vi estas mia amiko William Bell! Ĉu ne? (De skaka händer med varandra.)

Bel: — Jes, kaj sendube vi estas mia itala amiko Victor de Vito! Mi ĝojas vin vidi!

D:r de Vito: — Kiam mi skribis la kanton, mi intencis iri al Svisujo por ĉeesti la kongreson, sed oni sendis min al militŝipo. Tial be-

daŭrinde, mi ne povos ĉeesti la kongreson, sed felice mi vin ren-kontas tie ĉi.

Styrman Adams (Till kapt. Lee): — Kaptenen på Pluto signalerar åt doktorn att återvända så snart som möjligt. De äro angelägna att komma i väg.

Kapt. Lee (till Bell): — Vill ni säga åt doktorn att de äro ange-lägna om att han återvänder till Pluto med detsamma?

Bell: — Mi bedaŭras, sed la ka-pitano de via ŝipo deziras, ke vi reiru al la ŝipo.

D:r de Vito: — Mi devas foriri. Mi skribos al vi ĉe Bern. Adiaŭ, mia amiko. (De skaka händer och de Vito avlägsnar sig.)

Bell: — Ĝis la revido! Mi atendos la leteron!

Kapt. Lee (som har studerat nyckeln och läst ett vykort): — Underbart, verkligen underbart! Jag kan läsa den här ryssens vykort. En del av orden äro så nära lika engelskan, att jag kan gissa mig till deras betydelse utan att titta i nyckeln. T. ex. »la verda standardo». »Standardo» betyder standar, eller hur?

Bell: — Ja, »standardo» betyder standar eller flagga. »La verda standardo» betyder den gröna flaggan. På engelska betyder »verda», som ni vet, grön.

Kapt. Lee: — Den gröna flaggan! Vad är den gröna flaggan för något?

Bell (tar upp en liten grön flagga ur fickan): — La verda standardo estas la standardo de Esperanto!

Kapt. Lee (översätter sakta): — Den gröna flaggan är Esperantos flagga! Well, ni kan räkna mig med under den gröna flaggan!

(Slut.)

Pristagaren.

Översättning från Esperanto.

(Forts.)

Dagen därpå lekte gossen åter på gatan, ehuru regnet ännu föll. Han kunde ej förstå det besynnerliga språk, som talades av fyra okända män, som kommo in i byn och som frågade honom om något, men i deras yttranden kände han igen namnet på kvinnan, som han hade följt efter till kyrkogården och dit ledde han dem.

De skrattade, när de sågo kyrko-gården och skulle gå därifrån, då en av dem sade: »Kamrater, syns det ej någon där, som ligger på marken?»

Thermos-Flaskor 2:50

Lösa glas 1:25

hos

A.-B. Axel Karlstrand

Rikst. 12 27 GEFLE Rikst. 12 27

Esp.-svensk och svensk esp. ordbok

Pris 60 öre portofritt.

Hjärtstads förlag, Kristinehamn.

Gävle Esperantoförening

avhåller ordinarie möte
tisdagen den 3 mars kl. 8 e. m.
å lokalen S. Kungsgatan 8.

De gingo in på kyrkogården och kommo till en kulle, där den de sök-te var begravd.

Utsträckt på kullen låg den livlösa kroppen av en kvinna. Kläderna voro nedsmutsade och det oord-nade håret släpade på den bara marken, där hon låg. Obarmhärtigt föll det kalla regnet jämnt ned på henne. Ett underligt vackert leende låg på hennes blodlösa läppar. Tydliga spår av ett långt lidande syntes på hennes ansikte, spår av myckna tårar, och regndropparna, som, lika tårar, föllo på hennes ble-ka kinder, gävo intryck av att hon ännu i döden måste gråta.

Rörda, fyllda av medlidande, sto-do de fyra männen och betraktade den döda, som låg där framför dem. Plötsligt visade en av dem på trä-tavlan, varpå syntes ett namn, och utropade: »Pristagaren!» Och den andre öppnade en av kvinnans slut-na händer och lossade ett papper. »Mitt brev», sade han tyst.

Med tårfyllda ögon sågo de på varandra. De förstodo nu allt. De hade funnit pristagaren...

Herschel S. Hall.

(Slut.)

Leterkesto.

S-ro G. Schröder, Stockholm. —
Dankon pro la gratuloj kaj la pro-meso — ni fidas. Red.

HERRAR

ekiperar sig bäst och fullständigast hos

Axel Lidholm

Drottninggatan 30 - - GEFLE

Kiam vi bezonas
viandon, mendu
ĉe

FRANS A. OLSON

Telef. 34 □ GEFLE □ Telef. 34

Presenter inköpta hos

Juvelerarefirman

A. U. Wahlberg, Gefle

äro alltid välkomna.

Filial i Bollnäs.

Josef Wikströms

Tobakshandel

GEVALIAPALATSET - GEFLE

Central- och Jernvägshotellen

GEFLE

REKOMMENDERAS!

Carl Larssons

FOTOGRAFIATELIER

NYGATAN 34

Rekommenderas!

TELEFON 357

Kafé Linnéa

(Nykterhetsvännernas Kafé)

NYGATAN 34 - (Pousettska huset)

TELEFON 859

Frukostar, Middagar och Soupéer.
Smörgåsar, Kaffe, The o. Choklad m. m.
Beställningar för mindre sällskap.

LOVISA HÖRLIN.

C. J. LINDH

BOK- & DISTRIBUTIONSÄFFÄR

S. FÄLTSKÄRSGATAN 19, GEFLE

Rekommenderar sig vid behov av
Böcker, Tidskrifter och Häftesarbeten.

RIKSTELEFON 16 97.

Nykterhetsväänner!

Prenumera på eder egen Esperanto-
tidning

La internacia Abstinenta Observanto

Prenumerationspris Kr. 2: 80.

Provnummer mot porto.

Prenumerationer i Sverige mottages
av E. Adamsson, 4: 27, Gävle.

La Nova Testamento.

Nya Testamentet på Esperanto.

Inb. i läderband med förgyllt snitt
2: 50 kr. portofritt.

La Esperos expedition, Gefle

PROVU LA KOPIOKRAJONON

ESPERANTO!

3:— kr. por dekduo. 30 oeroj por unu.

W. WAHLUND, GEFLE

Wickmans Kappaffär

NORRA KUNGSGATAN 7 - GEFLE

Vid Rådhusplanaden.

Kappor o. Promenaddräkter i stort urval.
Beställningar emottagas o. utföras förstklassigt.

RIKSTELEFON 1391.

Kort Lärobok i Esperanto

för nybörjare av

ALBIN ZACHRISSON

Läroverksadjunkt, Karlstad.

Rekvireras pr kontant hos förf., Karlstad.

PRIS 75 ÖRE.

“LA ONDO DE ESPERANTO“

MONATA ILUSTRATA REVUO

(fondita en la jaro 1909).

Ĉiu abonanto de la j. 1914,

krom 12 n-roj de l'gazeto, — ricevos
donace belan Esper. libron:

**Esperanta Poŝtkalendaro por
la jaro 1915.**

»La Ondu« aperas akurate la 1-an daton,
novstile. Ĉiu n-ro havas 16—24 paĝ.
Formato 17×26. Bela kovrilo.

Literaturaj konkursoj kun premioj. Port-
retoj de konataj Esperantistoj. Diversaj
ilustratoj. Beletistiko originala kaj tra-
dukita. Plena kroniko. Bibliografio. Nia
lanterno (kontraŭ **Ido**). Amuza fako (kun
premioj). Anekdotaro. Korespondo tut-
monda. (Poŝtk. ilustr.)

Anonco en Koresp. Fako—3 respondkuponoj

La abonpagon (2 rubl. = 2, 120 Sm.) oni
sendu al librejo »*Esperanto*« (Moskvo,
Lubjanskij prozejd, 3, Rnslando) aŭ al
aliaj Esper. librejoj—poŝtmandate, res-
pondkupone, papermone, per bankĉekoj aŭ
per transpag. de Esp. ĉekbanko.

N. Lundgren

GEFLE - Interurba tel. 151

Kamentuboj por fabrikoj.

Pli ol 700 konstruitaj.

Riparoj dum uzado.

Fulmkonduktiloj estas muntataj.

Propra brikejo en Upsala.

Plej granda firmo por konstruo de
fabrikaj kamentuboj en Skandinavio.

Argenta medalo en Stockholm 1897
, , , Gefle 1901
, , , Norrköping 1906

La Espero

utgives av Gefle Esperanto-
förening och utkommer
omkr. den 15 i varje månad.

Lösnummerpris 10 öre.

Prenumerationspris Kr.
1: 20.

Prenumeration kan ske
dels direkt hos tidningens
expedition, **Gefle**, dels ge-
nom återförsäljare eller på
posten.

Återförsäljare önskas på
varje plats! Provision om
flere exemplar tagas!

Prenumerantsamlare er-
hålla 20 öre för varje anskaf-
fad prenumerant, om minst 5
prenumerationsavgifter in-
sändas samtidigt.

Abonprezo ekster Svedujo
1: 00 Spesmilo. (12 numeroj).

Specimeno kontraŭ re-
spondkupono. Mendo ĉe
R. Pehrsson, 3—23, Gefle.

Ozarowsky & Pehrssons Bleck- & Plåtslageri

NORRA KOPPARSLAGAREGATAN 15 - GEFLE

TELEFON 188

